

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/55/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116201562
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8116201562.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovéj a členov senátu JUDr. Karola Krochtu a JUDr. Jany Burešovej v spore žalobkyne P. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. B. XX, B., právne zastúpenej advokátom JUDr. Igorom Šafrankom, so sídlom Sov. hrdinov 163/66 Svidník, proti žalovanému POHOTOVOSTĽ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, o vydanie bezdôvodného obohatenia 202,64 eur a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, takto o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 17C/23/2016-71 zo dňa 27.06.2016

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Priznáva žalobkyni voči žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 202,64 eur s 8,05 % ročným úrokom z omeškania z priznanej istiny od 04.03.2016 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Určil, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. 8620091 z 26.04.2007 uvedená vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru - bod 13/ o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou je neprijateľná. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania, ktoré predstavujú trovy právneho zastúpenia vo výške 472,90 eur, s tým, že tieto má zaplatiť priamo právnenému zástupcovi žalobkyne v lehote a spôsobom uvedeným vo výroku rozsudku. Žalovanému taktiež uložil povinnosť zaplatiť štátu na účet Okresného súdu Prešov súdny poplatok vo výške 116,- eur v určenej lehote.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou, súdu doručenou 27.01.2016, domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 202,64 Eur s príslušnými úrokmi z omeškania a určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky v zmluve o úvere č. 8620091 z 26.4.2007 uvedenej vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru bod 13 o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny, zahŕňajúce náklady na vypracovania a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, za neprijateľnú. Svoj nárok odôvodňovala tým, že podľa úverovej zmluvy z 26.4.2007 jej bol poskytnutý úver vo výške 5 000,- Sk (165,97 Eur), za poplatok vo výške 4 000,- Sk (132,78 Eur) s tým, že celkovú čiastku vo výške 9 000,- Sk (298,75 Eur) mala zaplatiť v 10 splátkach po 900,- Sk (29,87 Eur). Poplatok z predmetného úveru predstavuje 85,40 % navýšenie. Doposiaľ žalovanému zaplatila 368,61 Eur. Poplatok vo výške 4 000,- Sk (132,78 Eur), je z 2/3 tvorený nákladmi na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, podľa článku 13 VOP. Žalovaný jej neposkytol reálne plnenie za takýto poplatok. Táto zmluvná podmienka o poplatku nebola individuálne dojednaná a svojou výškou na jednej strane, absenciou zodpovedajúceho protiplnenia na druhej strane, spôsobila značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, preto predstavuje podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka neprijateľnú podmienku. Zo zmluvy nie je

možné zistiť o aké administratívne plnenie ide. Hrubá nerovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spočíva v tom, že si žalovaný nárokuje poplatok za úkony, ktoré nie sú spotrebiteľovi vopred známe a nielen svojim obsahom, ale aj výška tohto poplatku prevyšuje sumu, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť ako úrok a navyše nie je ničím odôvodnené, prečo poplatok závisí od výšky poskytnutého úveru. Nie je teda jasné z akých dôvodov žalovaný žiada vyšší poplatok od spotrebiteľa, ktorému požičiava vyššiu sumu ako od spotrebiteľa, ktorému požičiava menej. Poukazovala na rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 11C 42/2012 z 13.9.2013, ktorým súd rozhodol, že rovnaká zmluvná podmienka je neprijateľnou podmienkou a tento rozsudok bol právoplatne potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5Co 219/2013 z 21.8.2014, ako aj ďalšie rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, v ktorých rovnakú podmienku posúdil súd ako neprijateľnú zmluvnú podmienku. Podľa žalobkyne zmluva o úvere neobsahuje náležitosti podľa § 4 ods. 2 Zákona 258/2001 Z. z. Neuvedenie ročnej percentuálnej miery nákladov podľa § 4 ods. 2 písm. g/ citovaného zákona znamená, že úver je bezúročný a bez poplatkov. Žalovaný získal na jej úkor bezdôvodné obohatenie, ktorého výška je daná rozdielom medzi ňou zaplatenými platbami vo výške 368,61 Eur a výškou poskytnutého úveru v sume 165,97 Eur, teda vo výške 202,64 Eur. O tom, že sa žalovaný na jej úkor obohatil sa dozvedela v decembri 2015, kedy sa obrátila na Združenie na ochranu občana spotrebiteľa a bola informovaná o tom, že predmetná zmluva nemá náležitosti predpísané zákonom a že je úžerná.

Súd konštatoval, že žalovaný žiadal žalobu zamietnuť. Poukázal na to, že zmluvu, ktorú uzavrel so žalobkyňou nie je možné považovať za spotrebiteľský úver, nakoľko bola uzavretá v čase, keď podľa Obchodného zákonníka sa takáto zmluva považovala za absolútny obchod a nie je možné na ňu aplikovať iné predpisy ako Obchodný zákonník. Do vzťahu so žalovanou vstupoval v dobrej viere. Aj Európsky súdny dvor vo veci C-464/01 Johann Gruber proti Bay Wa AG uviedol, že ak dodávateľ konal v dobrej viere a druhá strana nie je spotrebiteľ, nemôže sa táto osoba dovolávať toho, že mala postavenie spotrebiteľa. Preto zmluva nemusela obsahovať údaje o RPMN. Ak žalobkyňa namietala výšku odplaty, znáša dôkazné bremeno. Musí preukázať, že v čase a v mieste uzavretia zmluvy išlo o odplatu, ktorá výrazne vybočovala z trhového priemeru odplát poskytovaných inými subjektmi poskytujúcimi financovanie z vlastných zdrojov. V zmluve bola jasne uvedená výška poplatku. Žalobkyňa pri podpisovaní zmluvy mala vedomosť o tom, aká je cena úveru. Nenastala žiadna z foriem bezdôvodného obohatenia a je tu aj prekážka res iudicata, nakoľko pred Stálym rozhodcovským súdom sa viedlo konanie ohľadom plnenia zo zmluvy o úvere a pod sp. zn. SR01570/08 zo 06.11.2006 vydal rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť. Rozhodnutím bolo potvrdené, že zmluva bola uzatvorená platne.

Z vykonaných dôkazov súd zistil, že žalobkyňa a žalovaný 26.04.2007 uzatvorili zmluvu o úvere, na základe ktorej bol žalobkyňi poskytnutý úver vo výške 5.000,- Sk, zvýšený o príslušný poplatok vo výške 4.000,- Sk, takže celkovo mala zaplatiť 9.000,- Sk v 10-tich splátkach po 900,- Sk, počnúc dňom 25.05.2007. Podľa žalobkyne žalovaný pri uzatváraní zmluvy neprešiel s ňou jednotlivé zložky zmluvných podmienok. Najprv splátky platila, keď jednu vynechala, bola začatá exekúcia. Zaplatila 70,- Eur. Keď sa zamestnala, zamestnávateľ jej začal vykonávať zrážky zo mzdy. Žalovanému celkom zaplatila 368,61 Eur. Pod sp. zn. SR01570/08 bol vydaný dňa 07.08.2008 rozhodcovský rozsudok, ktorým bolo žalobkyňi (tam žalovanej) zaplatiť žalovanému (tam žalobcovi) 7.500,- Sk s 0,25 % úrokom z omeškania denne zo sumy 7.200,- Sk od 23.11.2007 do zaplatenia a nahradiť trovy konania 3.475,- Sk. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 31.03.2008. Súd prvej inštancie na základe zisteného skutkového stavu mal za to, že zmluva, ktorú strany sporu uzatvorili je zmluvou spotrebiteľskou. V čase jej uzatvorenia platil zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, podľa ust. § 4 ods. 2 a 3 ktorého, spotrebiteľská zmluva musí obsahovať údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov s hrozbou, že jej neuvedením sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Veriteľ tiež nemôže od spotrebiteľa požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve. Zmluva, ktorú uzavrela žalobkyňa so žalovaným údaje požadované zákonom nemá, preto úver je bezúročný a bez poplatkov. Žalovaný ako poskytovateľ nebankových úverov musel vedieť, že neuvedením výšky úrokov z úveru nastáva zákonom predpokladá sankcia. Jeho konanie nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Žalovaný sa prijatím plnenia, ktoré mu nepatrí bezdôvodne obohatil, a to plnením bez právneho dôvodu, v zmysle § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka a podľa § 456 Občianskeho zákonníka je povinný bezdôvodné obohatenie žalobkyňi vydať.

Čo sa týka návrhu žalobkyne na určenia neprijateľnej podmienky v zmluve o úvere č. 8620091 z 26.4.2007, ktorá je uvedená vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru v bode 13 o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, súd poukázal na právoplatné rozhodnutia,

rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 11C 42/2012 zo dňa 19.3.2013 spojený s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove 5Co 219/2013, ktorým bolo určené, že v rovnakom znení zmluvná podmienka v úverovej zmluve spoločnosti Pohotovosť s. r. o., ako dodávateľa, teda totožnej spoločnosti so žalovaným je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, keď dodávateľ vyžaduje od spotrebiteľa zaplatenie finančného záväzku za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané. Pri poplatkoch zo spotrebiteľského úveru je nevyhnutné, aby sa nimi platilo skutočné plnenie spotrebiteľovi a v jeho záujme. Poukázal aj na rozhodnutie Vrchného Krajského súdu v Karlsruhe sp. zn. AZ 17 U 192/2010 zo dňa 3.5.2010, v ktorom sa konštatuje záver, že poplatky za spracovanie pri poskytovaní spotrebiteľského úveru sú neprijateľné a preverenie úverovej spoľahlivosti a výšky úrokovej miery, ktorými banka zdôvodňovala vyrubenie poplatku za spracovanie pri poskytnutí úveru v súčinnosti, ktoré vykonáva banka vo vlastnom ekonomickom záujme, minimalizovať nevyhnutnosť vlastných pohľadávok a spotrebiteľ dôvodne a v dobrej viere očakáva, že banka mu poradenstvo a informácie o poskytnutí úveru poskytne zadarmo. V konečnom dôsledku táto zmluvná podmienka predstavuje neprijateľné zaťaženie spotrebiteľa, pretože spotrebiteľovi je účtovaný poplatok bez toho, aby banka spotrebiteľovi poskytla skutočné protiplnenie.

Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami Občianskeho zákonníka - § 52, § 53 ods. 1, 5, § 53a ods. 1, § 54 ods. 1, § 517 ods. 1 a 2, § 451 ods. 1, § 456, ust. § 4 ods. 2 a 3 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu 26.04.2007 a ust. § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.

Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 142 ods. 1 O.s.p.

Výrok o poplatkovej povinnosti odôvodnil ust. § 4 ods. 2 písm. z) a v spojení s § 2 ods. 2 Zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, majúc za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Rozsudok nie je dostatočne odôvodnený, najmä tým, že sa súd nevysporiadal s argumentáciou žalovaného a iba nekriticky prevzal argumentáciu žalobcu, čím žalovanému odňal možnosť konať pred súdom. Podľa žalovaného žalobkyňa na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky nemala naliehavý právny záujem. Tvrdený naliehavý právny záujem mala preukázať, avšak ho nepreukázala. Poukázal na neodstrániteľnú prekážku konania, s ktorou sa súd prvej inštancie nevysporiadal, res iudicata. O veci bolo rozhodnuté rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská akciová spoločnosť, sp. zn. SR08570/08, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť. Ak vo veci právoplatne rozhodol, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova. Nie je pritom rozhodujúce, že skoršie rozhodnutie je rozhodnutie rozhodcovského súdu. Z rozhodcovského rozsudku je zrejmé, že rozhodcovský súd posúdil zmluvu ako platnú, odplatnú právny úkon a na jeho základe priznal žalovanému voči žalobkyni plnenie. Z hľadiska res iudicata je prípadná nesprávnosť rozhodcovského rozsudku irelevantná a aj v takomto prípade res iudicata naďalej existuje. Súdom by mal konanie zastaviť pre neodstrániteľný nedostatok konania.

Čo sa týka samotnej zmluvy o úvere, nie je možné ju považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Zmluva bola uzatvorená v čase, keď podľa Obchodného zákonníka sa zmluva považuje za absolútny obchod a nie je možné na ňu aplikovať iné predpisy ako Obchodný zákonník. Ide o kogentné ustanovenie, ktoré nepripúšťa dohodu strán o voľbe predpisu, ktorým sa budú i ďalšie právne vzťahy riadiť. Pokiaľ v zmluve nie je výška úrokov, nejde o podstatnú náležitosť zmluvy o úvere. Ak by bol v zmluve dohodnutý úrok neprimerane vysoký, neznamená to, že zmluva o úvere je ako celok neplatnou. V danom prípade sa má aplikovať ust. § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka. V čase uzavretia zmluvy neexistoval a nebol účinný žiaden všeobecný záväzný právny predpis, podľa ktorého by bola stanovená maximálna prípustná výška úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov. U nebankových subjektov, vzhľadom na výrazne vyššie podnikateľské riziko sú úroky vyššie ako obvyklé bankové úroky. Žalovaný taktiež uviedol, že nenastala žiadna z foriem bezdôvodného obohatenia. Žalobkyňa plnila na základe platne uzavretej zmluvy o úvere. Zmluva nebola vyhlásená nikdy za neplatnú. Taktiež právny dôvod na plnenie nikdy neodpadol a majetkový prospech žalovaný získal z poctivých zdrojov.

Žalovaný mal za to, že nie je možné sa stotožniť ani s úhradou trov právneho zastúpenia a uloženou povinnosťou uhradiť súdny poplatok. Nárok na trovy právneho zastúpenia má advokát od začatia konania, t. j. až podaním návrhu na súde a nie je dôvodný nárok za úkon, ktorý si právny zástupca uplatnil v časti prevzatia a príprava právneho zastúpenia. Ustanovenia § 251 CSP jasne hovorí, že trovy konania sú všetky preukázané odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Právna úprava trov konania v novej právnej úprave

prešla zásadnými zmenami. Za trovy konania sa môžu považovať len tie výdavky, ktoré vzniknú až od začatia konania.

3. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného nevyjadрила.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, účinného od 01.07.2016, ďalej len „CSP“) vychádzajúc z ust. § 470 ods. 1 a ods. 2, veta prvá CSP, podľa ktorého, ak nie je uvedené inak, platí tento zákon aj na konanie začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku zverejnil na úradnej tabuli a webovej stránke súdu dňa 17.03.2017 (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je neopodstatnené.

5. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v takom rozsahu, v ktorom sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastane suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví aj medze, v ktorým má odvolací súd po stránke kvalitatívnej rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov uplatnených žalovaným, to či súd prvej inštancie svoje rozhodnutia riadne odôvodnil, vychádzajúc z toho, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky, II. ÚS 78/05).

6. Podstata odvolacích argumentov žalovaného spočívala v tvrdení o nesprávnom právnom posúdení veci, o odňatí možnosti žalovanému konať pred súdom a o existencii prekážky res iudicata, s ktorou sa súd prvej inštancie nevysporiadal.

7. Pod nesprávnym právnym posúdením treba rozumieť pochybenie súdu spočívajúce v tom, že na zistený skutkový stav neaplikoval príslušnú právnu normu alebo aplikoval síce správnu právnu normu, ale jej obsah nesprávne interpretoval alebo právnu normu síce interpretoval správne, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval.

Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie pri posudzovaní veci, ktorá bola predmetom konania použil správny právny predpis a správne ho vyložil. V rozhodnutí odpovedal na argumenty, ktoré považoval za argumenty pre rozhodnutie podstatné, v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny záver. Ani v priebehu odvolacieho konania sa na skutkových a právnych zisteniach súdu prvej inštancie nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré odkazuje. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie náležitosti odôvodnenia rozsudku boli upravené ust. § 157 ods. 2 O.s.p., súd prvej inštancie vysvetlil, z akých dôvodov žalobe vyhovel. Rozsudok zodpovedá kritériám stanoveným v ust. § 157 ods. 2 O.s.p., aj kritériám odôvodnenia, ktoré sú v súčasnosti upravené v § 220 ods. 2 CSP. Odňatím možnosti konať pred súdom a za porušenie práva na spravodlivý súdny proces nie je možné považovať to, ak súd prvej inštancie neodôvodní svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa.

8. Žalovaný namietal, že žalobkyňa nemala naliehavý právny záujem na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky a zmluvný vzťah vzniknutý na základe zmluvy o úvere, ktorý s ním žalobkyňa uzatvorila, nie je možné považovať za spotrebiteľský.

Odvolací súd má za to, že zmluva o úvere, ktorú strany sporu dňa 26.4.2007 uzatvorili, je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle Občianskeho zákonníka. Žalovaný pri jej uzatvorení vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa je v zmluve identifikovaná svojim rodným číslom, bez akéhokoľvek odkazu na to, že by pri uzatváraní zmluvy vystupovala v pozícii subjektu realizujúceho svoje podnikateľské alebo iné obchodné aktivity. Zhodne s názorom súdu prvej inštancie mala žalobkyňa v zmluvnom vzťahu postavenie

spotrebiteľa, zmluva o úvere je preto spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Relevantným nie je taktiež tvrdenie žalovaného o absencii naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky s odkazom na § 137 písm. c/ CSP (v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie túto problematiku upravovalo ust. § 80 písm. c/ O.s.p.). Je potrebné uviesť, že v danom prípade bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu naliehavosti právneho záujmu na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky nezaťažuje žalobkyňu, keďže vyplýva zo zákona. Ustanovením § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka je daný právny záujem spotrebiteľa na určení neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov zmluvy. Odvolacia námietka žalovaného obstať preto nemôže. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a nie je preto rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práva na plnenie vyplývajúce z neprijateľnej podmienky, keďže sa posudzuje, či zmluvná podmienka je z objektívneho hľadiska spôsobilá negatívne zasiahnuť do práv spotrebiteľa. Zo Smernice Rady 93/13 EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, čl. 6 bod 1, vyplýva povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli pre spotrebiteľa záväzné.

Zmluva, ktorá bola uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným, je zmluvou formulárovou, obsah ktorej žalobkyňa ovplyvniť nemohla. Vzhľadom na uvedené postupoval súd prvej inštancie správne pokiaľ súdnej kontrole podrobil podmienky zmluvy z toho hľadiska, či nejde o podmienky neprijateľné.

9. Za neprijateľnú zmluvnú podmienku je potrebné považovať podmienku vyvolávajúcu v neprospech spotrebiteľa, ktorý je slabšou zmluvnou stranou v záväzkovom vzťahu, hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky naplňa nielen tá podmienka, ktorá je neprimeranou, ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ toho zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná. V tomto zmysle za neprijateľnú zmluvnú podmienku správne súd prvej inštancie posúdil zmluvnú podmienku, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu nie je po materiálnej stránke dodané a v skutočnosti slúži záujmom dodávateľa. Zo zmluvy vyplýva, že dlžník sa zaväzuje veriteľovi zaplatiť sumu poskytnutú ako úver zvýšenú o poplatok, ktorý predstavuje 4/5 z úverových prostriedkov. Odvolací súd je toho názoru, že požadovanie úhrady poplatku v takejto neprimeranej výške je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Nie je zrejmé, že by malo ísť o plnenie spotrebiteľovi po materiálnej stránke dodané a nemôže ísť ani o plnenie, ktoré by malo byť v záujme spotrebiteľa. Pokiaľ by mal mať veriteľ u spotrebiteľského úveru nárok na poplatok, je nevyhnutné, aby sa takýmto poplatkom platilo skutočné plnenie poskytnuté spotrebiteľovi, ktoré je súčasne v jeho záujme. To, či zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky v rozpore so zákonom alebo v rozpore so zásadou dobrých mravov, súd skúma aj bez námietky spotrebiteľa a v prípade zistenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky nepriznáva plnenie z takejto podmienky žiadané. To, že výška poplatku nie je limitovaná právnym predpisom neznamená, že žalovaný ako veriteľ mal by byť oprávnený na zaplatenie poplatku v akejkoľvek výške. Poplatok vo výške 4/5 sumy úveru nemôže byť v súlade s princípom dobrých mravov, naopak, vykazuje znaky civilnoprávnej úžery. Ak mal žalovaný, ako z odvolania vyplýva, za to, že poplatok je aj odplatom za úver v zmysle dohodnutých úrokov z úveru, je potrebné uviesť, že takáto konštrukcia vyjadrenia ceny úveru vo forme úrokov z úveru je neurčitá, neprehľadná a ak by aj poplatok za úver mal byť konštruovaný ako sumár platby za administráciu a úroky, nič to nemení na závere o jeho neprijateľnosti v zmysle výšky v pomere k samotnej sume úveru, ale aj na dôsledku vyplývajúcom z § 4 Zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, podľa ktorého veriteľ nemôže od spotrebiteľa požadovať úrok, ktorý nie je uvedený v zmluve. Pokiaľ teda žalobkyňa žalovanému zaplatila na úhradu záväzku zo zmluvy o úvere aj sumu, na ktorú žalovaný nemal nárok, znamená to, že žalovaný od žalobkyne prijal plnenie, na ktoré nárok nemá, keďže ho prijal bez právneho dôvodu, dôsledkom čoho je vznik bezdôvodného obohatenia na jeho strane. Vydanie tohto obohatenia žalobkyňi preto súd prvej inštancie uložil správne.

10. Nedôvodnou je odvolacia námietka žalovaného o prekážke veci právoplatne rozhodnutej rozhodcovským súdom. Zo spisu vyplýva, že rozhodcovská doložka je v bode XVII. Všeobecných obchodných podmienok žalovaného.

Ako uviedol Ústavný súd Českej republiky v náleze sp. zn. I.ÚS 3512/11 z 11.11.2013, obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách na rozdiel od obchodných zmlúv, majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednaná technického a vysvetľujúceho

charakteru. Nesmú slúžiť k tomu, aby do nich často v neprehľadnej, zložito formulovanej, malým písmom písanej forme, skryl dodávateľ dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné, a o ktorých sa predpokladá, že pozornosť spotrebiteľa najskôr uniknú (napr. rozhodcovská doložka alebo dojednanie o zmluvnej pokute). Pokiaľ tak aj napriek tomu dodávateľ urobí, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takému konaniu nie je možné priznať právnu ochranu.

Rozhodcovský súd založil svoje oprávnenie na rozhodcovskej doložke, ktorá bola uvedená v obchodných podmienkach žalovaného, na rozhodcovskej doložke, uzavretie ktorej nebolo osobitne dojednané.

Rozhodcovská zmluva (rozhodcovská doložka) uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovaná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá-ktorá voľba konkrétne znamená (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo 9/2012). Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah.

Rozhodcovská doložka uvedená vo všeobecných obchodných podmienkach žalovaného nezodpovedá individuálnosti dojednania. Ako uviedol Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 3Cdo 122/2011 z 9.2.2012, ak v určitej veci nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Keby exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola vydaná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemá právomoc. Išlo by o akceptáciu „rozhodnutia“ nevykonateľného, majúceho účinky paaktu. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení 6MCdo 9/2012 zo 16.2.2013 uviedol, že v prípade, že exekučný titul bol vydaný orgánom verejnej správy, ktorý nemal právomoc na jeho vydanie, považuje právna teória i súdna prax takéto rozhodnutie za zdanlivé a ničotné (nulitné - paakt), teda z právneho hľadiska za neexistujúce a nikoho nezaväzujúce. Obdobné dôsledky treba priznať aj rozhodnutiu iného orgánu, ak tento orgán nemal právomoc ho vydať. Rozhodnutie postihnuté nedostatkom právomoci orgánu tak nie je spôsobilé ani založiť prekážku „rei iudicata“.

Záver, ku ktorým dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky v citovaných rozhodnutiach posudzujúc totožné tvrdenia, ktoré vyplynuli z odvolania žalovaného, ako aj z jeho vyjadrenia v priebehu konania pred súdom prvej inštancie, na ktoré súd prvej inštancie nereagoval v tom zmysle, že sa nimi nezaoberal, si odvolací súd osvojil, stotožniac sa s nimi, v dôsledku čoho dospel k záveru o nerelevantnosti odvolacej námietky žalovaného o existencii prekážky veci právoplatne rozhodnutej, pre ktorú by sa malo konanie zastaviť.

11. Správnemu rozhodnutiu vo veci samej zodpovedá aj rozhodnutie o náhrade trov konania. Žalobkyňa bola v konaní plne úspešná, má preto právo na náhradu trov, ktoré jej s konaním vznikli. Žalobkyni vznikli trovy konania titulom trov právneho zastúpenia. Súd prvej inštancie pri výpočte trov právneho zastúpenia vychádzal zo správnej hodnoty jednotlivých úkonov právnej pomoci. Ich neúčelnosť zo spisu nevyplýva. Námietka žalovaného o nemožnosti priznať náhradu trov právneho zastúpenia za úkon právnej pomoci, prípravu a prevzatie zastúpenia, je v rozpore s vyhl. č. 655/2004 Z.z. v znení účinnom v rozhodnom období.

12. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil prihliadajúc aj na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky sp.zn. II.ÚS 78/05).

13. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bola žalobkyňa plne úspešná, odvolací súd jej preto priznal voči žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Kvantifikáciu odvolacích trov zrealizuje súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP.

14. Pre aplikáciu ust. § 257 CSP vo vzťahu k náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd nezistil žiadne predpoklady, zo spisu nevyplývali.

15. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.